

EURES

RASTI DARBĄ EUROPOJE

VADOVAS IEŠKANTIEMS DARBO

Rankraštis parengtas 2019 m. gruodžio mėn.

Pataisytasis trečiasis leidimas

Šiame dokumente pateikiama nuomonė negali būti laikoma oficialia Europos Komisijos pozicija.

Liuksemburgas, Europos Sąjungos leidinių biuras, 2021

© Nuotraukos – „Shutterstock“

© Europos Sąjunga, 2021

Leidžiama atgaminti nurodžius šaltinį.

Pakartotinio Europos Komisijos dokumentų naudojimo politika įgyvendinama pagal 2011 m. gruodžio 12 d. Komisijos sprendimą 2011/833/ES dėl pakartotinio Komisijos dokumentų naudojimo (OL L 330, 2011 12 14, p. 39).

Norint naudoti ar atgaminti elementus, kurių autorių teisės nepriklauso Europos Sąjungai, gali reikėti gauti tiesioginį atitinkamų teisių turėtojų leidimą.

Print	ISBN 978-92-95218-75-8	doi:10.2883/189254	HP-01-21-051-LT-C
PDF	ISBN 978-92-95218-50-5	doi:10.2883/501443	HP-01-21-051-LT-N

NUSTATYKITE SAVO ATEITIES PLANUS

Galimybė gyventi ir dirbti kitoje šalyje jaudina įvairaus amžiaus europiečius. Iš tiesų, vis daugiau žmonių atranda profesinės patirties įgijimo kitoje Europos šalyje pranašumus.

Tačiau tik 3 proc. europiečių gyvena ir dirba kitoje, ne savo gimtojoje, valstybėje narėje. Tačiau darbas užsienyje, net jei tik trumpam laikui, gali labai pagerinti jūsų įgūdžius ir padidinti galimybes susirasti geresnį darbą jūsų pačių šalyje.

Europos Sąjungos laisvo darbuotojų judėjimo principas* laikomas viena svarbiausių ES piliečių teisių. Tai reiškia, kad galite persikelti į bet kurią

„Darbas užsienyje praplečia jūsų akiratį ir leidžia paragauti savarankiško gyvenimo. Tai taip pat padeda sustiprinti pasitikėjimą savimi ir išplėsti asmeninį tinklą. Jei keliatės gyventi kitur, būkite atviri naujai kultūrai, taip pat būkite pasirengę ir noriai mokytis naujų dalykų.“

Darbo ieškantis asmuo iš Lietuvos, gyvenantis ir dirbantis Danijoje

ES valstybę narę, taip pat Islandiją, Lichtenšteiną, Norvegiją ir Šveicariją. Todėl motyvuotam ir mobiliam darbo ieškančiam asmeniui atsiranda daugybė galimybių. O jei reikia patarimo ar daugiau informacijos, yra daugybė žinovių, kurie gali padėti.

Kokia gyvenimo ir darbo užsienyje nauda?

- **Galimybė įgyti naujų profesinių ir asmeninių įgūdžių.** Išmokite naują kalbą, papildykite savo profesinę patirtį, įgaukite daugiau pasitikėjimo savimi ir pagerinkite gebėjimą bendrauti su kitais. Gyvenimas ir darbas užsienyje yra puikus sprendimas tiems, kurie nori „pridėtinės vertės“ savo gyvenimo aprašymui, kad padarytų įspūdį būsimiems darbdaviams.
- **Galite geriau pažinti kitas valstybes ir kultūras.** Europa yra nuostabiai įvairus žemynas, kuriame galima daug ką atrasti. Pasinėrę į gyvenimą kitoje šalyje, galite patirti naują kultūrą ir gyvenimo būdą. Tuo pačiu metu kiti galės sužinoti apie jūsų šalį.
- **Vertinga patirtis, kuri įgyjama susitinkant su naujais žmonėmis ir patiriant naujus išbandymus.** Jei abejojate, ar darbas užsienyje jums tinka, pasidomėkite sezoniniu ar laikinu darbu. Jums nereikės įsipareigoti sudaryti

ilgalaikę sutartį, bet vis tiek įgysite vertingos patirties, kad galėtumėte pasinaudoti ateities darbo galimybėmis.

Išmokti naujų įgūdžių ir įgyti tarptautinės profesinės patirties negali būti nenaudinga. Šiame nesudėtingame vadove pateikiami geriausi patarimai ir naudinga informacija, padėsianti, jei nusitaikėte į Europą!

BELDŽIASI GALIMYBĖS

Ar turite specifinių darbo įgūdžių? Jei jūsų kvalifikacija ir patirtis siejasi su sunkiai užpildomomis laisvomis darbo vietomis, tokiomis kaip aplinkos, sveikatos priežiūros ar IRT sritys, galite būti ypač paklausūs daugelyje Europos šalių.

* Ar reikia darbo leidimo?

Kai kuriems Europos piliečiams tam tikrą laikotarpį gali būti ribojama prieiga prie Europos darbo rinkos, atsižvelgiant į tai, kada jų šalis įstojo į ES. EURES gali nurodyti, į kurias šalis galite keltis be apribojimų, o kur reikalingas leidimas dirbti.

KĄ REIKIA APSVARSTYTI PRIEŠ PERSIKELIANT GYVENTI Į UŽSIENĮ

Jei galvojate apie persikėlimą į užsienį, turite daug ką rimtai apgalvoti. Čia pateikiama kelių dalykų, kuriuos verta apsvarstyti prieš kraustantis, apžvalga.

- Ar galite rasti darbą?** Gera idėja ieškant darbo užsienyje yra apžvelgti savo galimybes ir kreiptis dėl darbo dar būnant gimtojoje šalyje. Atidžiai išnagrinėkite, kokiose šalyse yra jūsų išsilavinimą ir patirtį turinčių arba jus dominančios darbo srities darbuotojų paklausa. Pasidomėkite tų šalių darbo rinka. Savo gyvenimo aprašymą parenkite taip, kad jis būtų aiškus ir glaustas, kad jame būtų pabrėžiama ko jau išmokote ar pasiekėte, ir kad jis būtų tinkamas siūlomoms galimybėms.
- Karjera – ne vienintelis variantas.** Be daugybės kitų galimybių, judumas taip pat gali reikšti tolesnį išsilavinimą, profesinį mokymąsi ir stažuotes. ES šiose srityse turi paramos programų. Pavyzdžiui, „Leonardo da Vinci“ (profesinis rengimas ir mokymas), „Erasmus“ (studentų mainai ir praktika užsienyje) ir strategija „Švietimo persvarstymas“, kuri orientuota į darbo rinkos įgūdžių ugdymą. Daugiau informacijos rasite ec.europa.eu/education.

- Ar mokate tos šalies kalbą?** Jūsų darbdavys tikriausiai tikės, kad šiek tiek mokėsite vietinę kalbą. Anglų kalbos pagrindai taip pat bus privalumas, kad ir kokioje valstybėje būtumėte. psvarstykite galimybę prieš išvykstant lankyti kalbų kursus – net jei kalbos mokėjimas nėra būtinas kiekvienoje būsimoje darbo vietoje, tai gali padidinti jūsų galimybes.
- Ar jūsų profesinė kvalifikacija bus pripažinta?** Jei turite kvalifikaciją dirbti savo šalyje, galite dirbti bet kur kitur Europoje. Pagal laisvo darbuotojų judėjimo principą savo darbą galite atlikti visose ES valstybėse narėse, taip pat Islandijoje, Lichtenšteine, Norvegijoje ir Šveicarijoje. Tačiau įdėmiai peržiūrėkite kiekvieną darbo skelbimą – kai kuriems darbdaviams gali reikėti tam tikrų diplomų, sertifikatų ar kvalifikacijų.
- O kaip dėl mokslo kvalifikacijos?** Šiuo metu nėra visoje Europoje taikomo visuotinio išsilavinimo pripažinimo, o tai reiškia, kad vienos šalies darbdavys gali suabejoti, ar samdyti darbuotoją iš kitos šalies, jei nepripažįstamas jų kvalifikacijos lygis. Naudingos informacijos galite rasti portalo „Jūsų Europa“ skyriuje „Darbas ir

„Susisiekimai su EURES buvo geriausias dalykas, kurį galėjau padaryti siekdamas savo karjeros. Praėjusiais metais parašiau laišką savo vietos EURES konsultantui, kuriame paaiškinau, kad noriu atlikti praktiką vynu įmonėje Italijoje. Po trijų mėnesių Italijos EURES rado man darbo vietą, į kurią buvo įtrauktos apgyvendinimo ir pragyvenimo išlaidos. Parama tęsėsi visos praktikos metu. Kai atvykau į šalį, EURES man padėjo užpildyti visus reikiamus dokumentus.“

Dalma, darbo ieškantis asmuo iš Vengrijos

pensijos“ (europa.eu/youreurope/citizens). Arba galite apsilankyti Europos Komisijos Europos kvalifikacijų sandaros (EKS) tinklalapyje (ec.europa.eu/eqf).

- Ar kartu su jumis kraustosi ir jūsų šeima?** Būdami Europos piliečiai, jūs ir jūsų šeima turite tokias pačias teises, kokias turi vietos darbuotojai. Jūsų šeima gali mokytis arba dirbti jūsų pasirinktoje šalyje, todėl, prieš išvykstant, verta išnagrinėti ir jų galimybes.

Nusprendėte kraustytis ir dabar jums reikia daugiau informacijos. Norėdami gauti pagalbą ir patarimų viso proceso metu, galite pasinaudoti šiais šaltiniais:

Europos darbo tinklas EURES apima visas valstybes nares, taip pat Islandiją, Lichtenšteiną, Norvegiją ir Šveicariją. Jis turi partnerių tinklą, įskaitant valstybines įdarbinimo tarnybas, ir dabar yra plečiamas įtraukiant kitus partnerius jūsų gimtojoje šalyje. Daugiau informacijos apie tai galite rasti EURES portale: eures.europa.eu

EURES tinklas siūlo įvairias prie jūsų poreikių pritaikytas paslaugas:

- **EURES darbo mobilumo portalas:** teikia informaciją apie laisvas darbo vietas 31 šalyje ir leidžia jums susikurti profilį, užregistruoti savo gyvenimo aprašymą ir gauti išsamią informaciją apie gyvenimo ir darbo sąlygas visoje Europoje. Portalas turi žymiausių socialinių tinklų paskyras bei išmaniesiems telefonams pritaikytą programėlę. Jei jums reikia pagalbos kuriant paskyrą, rašant CV ar ieškant laisvų vietų, su EURES pagalbos tarnyba galite susisiekti tiesioginiu

pokalbiu, el. paštu, telefonu ar „Skype“. Norėdami sužinoti daugiau, apsilankykite eures.europa.eu.

- **EURES konsultantų tinklas:** EURES turi daugiau nei 1 200 konsultantų 31 šalyje, dirbančių su nacionalinėmis užimtumo tarnybomis (VUT), kad darbo ieškantiems asmenims teiktų informaciją apie judumą. Susisiekite su jais telefonu, el. paštu, susitikite gyvai arba Europos darbo dienų (internetiniuose) renginiuose (daugiau informacijos kitame puslapyje).
- **EURES tarpvalstybiniuose regionuose:** darbas ir gyvenimas dviejose skirtingose šalyse yra labiausiai paplitusi darbo jėgos judumo forma. EURES taip pat veikia tarpvalstybiniuose regionuose visoje Europoje. Informacija apie tarpvalstybinius darbuotojus pateikiama EURES darbo mobilumo portale, pas jūsų vietinį EURES konsultantą ir šios brošiūros 11 puslapyje.

Taip pat galite pasinaudoti:

- **Privačiomis įdarbinimo agentūromis:** jūsų šalyje ar šalyje į kurią kelsitės privačios įdarbinimo agentūros teikia įvairios informacijos ir veiksmingą darbo derinimo paslaugą. Jų konsultantai gali padėti kiekviename įdarbinimo etape.

- **Internetinėmis darbo paieškos sistemomis:** kai kurios darbo paieškos sistemos leidžia jums susikurti CV, susikurti darbo ieškančio asmens profilį, gauti pranešimus apie įdomius darbo pasiūlymus ir peržiūrėti laisvas darbo vietas.
- **Socialiniais tinklais:** maždaug pusė ES interneto vartotojų turi socialinių tinklų paskyras. Jei reguliariai naudojate tokiomis platformomis kaip „Facebook“, „Twitter“ ar „LinkedIn“, galite jas naudoti kaip tam tikrą virtualų CV savo darbo įgūdžiams ir pomėgiams reklamuoti. Tačiau būkite atsargūs, dėl to ką darote ir sakote internete, ir peržiūrėkite nustatymus, kad asmeniniai jėrai ir nuotraukos būtų privatus!

„EURES konsultantas man suteikė informacijos apie šiltnamio sodininkų kursą Danijoje, jų derinimą su danų kalbos kursais ir darbu Danijos ūkyje. Man tai pasirodė įdomi galimybė ir būdas įgyti naujų įgūdžių ir žinių savo ateities profesijai. Tai praplečia akiratį, atsiranda galimybė tapti savarankiškesniu, sustiprinamas pasitikėjimas savimi ir prasiplečia asmeninių kontaktų tinklas!“

Šarūnas, darbo ieškantis asmuo iš Lietuvos

KAIP EURES GALI PADĖTI?

EURES paslaugos yra visapusiškos ir prieinamos visiems Europos darbo ieškantiems asmenims, prieš ieškant darbo, jį suradus ir po to.

Jie nagrinėja visus gyvenimo ir darbo užsienyje aspektus, pradedant karjeros konsultavimu, gyvenimo aprašymo peržiūra ir vertimu, pasiūlymų analizavimu ir vaizdo skambučių naudojimu pokalbiams, baigiant informacijos apie Europos darbo rinką teikimu, teisinės ir socialinės apsaugos teikimu, darbo mugių organizavimu, mokymo galimybėmis, kalbų mokymosi ir finansavimo galimybėmis – ir tai tik keli pavyzdžiai!

Apskritai šias paslaugas sudaro:

EURES darbo mobilumo portaleyra daugiau nei milijonas laisvų darbo vietų iš visos Europos, beveik tiek pat gyvenimo aprašymų ir tūkstančiai registruotų darbdavių. Jame taip pat galima:

- sukurti profilį, leidžiantį pažymėti dominančius sektorius ar šalis ir gauti el. pašto pranešimus apie atitinkamas laisvas darbo vietas;
- sukurti ir turėti CV viena ar keliomis kalbomis ir paskelbti jį internete, kad jis būtų matomas 30 000 portale užsiregistravusių darbdavių;

- ieškoti informacijos apie gyvenimą ir darbą pasirinktoje šalyje;
- ieškoti Europos (internetinių) darbo dienų ir kitų įdarbinimo renginių savo regione;
- susisiekti su kitais darbo ieškančiais asmenimis ir keistis patarimais dėl darbo paieškos, gyvenimo ir darbo užsienyje.

EURES konsultantai ir kiti įdarbinimo profesionalai – ypač EURES tinkle – gali suteikti informacijos ir patarimų bet kuriame darbo paieškos etape ir kraustymosi į kitą šalį metu. Turėdami specialių žinių apie praktinius, teisinius ir administracinius Europos darbo jėgos judumo aspektus, jie gali:

- rekomenduoti įdomias galimybes pagal jūsų profilį ir net siekti suderinti jūsų profilį su tinkamu darbdaviu kitoje Europos šalyje;
- padėti jums pateikti paraišką dėl darbo ir perduoti jūsų CV potencialiems darbdaviams;
- suteikti jums informacijos apie gyvenimo ir darbo sąlygas jūsų pasirinktoje šalyje;
- padėti jums pradėti darbą naujoje šalyje teikdami informaciją apie apgyvendinimą, socialinę apsaugą ir mokesčius, taip pat, jei reikia, apie mokyklas ir

sveikatos priežiūros paslaugas jūsų šeimai.

Atkreipkite dėmesį, kad kiekvienoje šalyje ar EURES partnerių organizacijose teikiamos paslaugos gali skirtis.

Daugiau informacijos ir vietinio EURES konsultanto bei kitų įdarbinimo specialistų kontaktinę informaciją galite rasti EURES darbo mobilumo portale.

EUROPOS (INTERNETINIAI) DARBO DIENŲ IR KITI RENGINIAI

Kiekvienais metais visoje Europoje vyksta šimtai EURES renginių – visi lengvai prieinami ir nemokami. Geriausiai žinomos yra Europos darbo dienos, per kurias sudarytos puikios sąlygos susitikti su potencialiais darbdaviais vietoje ar internetu, ir pasinaudoti tiesioginių klausimų ir atsakymų galimybe bei asmeniniu mokymu vaizdo priemonėmis, susipažinti su profesiniu judumu ir kitų sričių ekspertais. EURES taip pat rengiamos konferencijos, seminarai ir bendrosios judumo informacijos dienos, kuriose EURES konsultantai yra pasirengę teikti ekspertų patarimus ieškant darbo Europoje. Tikrinkite mūsų renginių kalendorių EURES darbo mobilumo portale norėdami rasti informacijos apie renginius jūsų regione.

PAGRINDINIAI SKYRIAI

Kaip darbo ieškantis asmuo, čia galite rasti informacijos apie darbą užsienyje, pasirošimą pokalbiui, įsitvirtinimą naujoje šalyje, taip pat informacijos apie Europos Komisijos švietimo ir mokymo galimybes visoje Europoje.

1. **Kuo EURES gali padėti jums?** Čia galite rasti visas EURES narių ir partnerių siūlomas paslaugas.
2. **Ieškokite darbo.** Paaiškina, kaip ieškoti darbo 31 Europos šalyje, kurti ir tvarkyti internetinius darbo paieškos profilius ir užsiprenumeruoti el. pašto pranešimus apie dominančias laisvas darbo vietas.
3. **Susikurkite savo gyvenimo aprašymą.** Leidžia jums nemokamai kurti ir tvarkyti savo CV keliomis kalbomis ir, jei pageidaujate, Europass formatu.
4. Paslauga **Susisiekite su EURES konsultantu** leidžia rasti artimiausio EURES konsultanto kontaktinę informaciją, o jis gali padėti surasti laisvų darbo vietų vietas, regiono ar nacionaliniu lygiu.

5. Paslaugoje **Gyvenimas ir darbas** pateikiama praktinė, teisinė ir administracinė informacija apie judumą. Ieškokite dabartinių Europos darbo rinkos tendencijų pagal šalis, regionus ir veiklos sektorius.

6. **Renginių kalendorius** rodo artėjančius įdomius renginius jūsų regione. Sekite Europos darbo dienas ir kitus įdarbinimo renginius ar bendruosius judumo informacinius užsiėmimus su EURES konsultantais.

7. **Naujienose** gausu naujaisių straipsnių ir vaizdo įrašų apie Europos darbo vietas ir judumą. Žiūrėkite įkvėpiančias kitų darbo ieškančių asmenų, kurie pasinaudojo EURES paslaugomis, sėkmės istorijas.

8. **„EURES& You“ naujienlaiškyje** kiekvieną mėnesį pateikiama informacija apie judumą darbe, dabartines tendencijas, būsimus EURES renginius ir kt. Galite perskaityti naujienlaiškius internete arba juos gauti el. paštu.

9. **Pagalba ir aptarnavimas** rasite atsakymus į daugumą savo klausimų. EURES pagalbos tarnyba taip pat gali atsakyti į jūsų klausimus telefonu, el. paštu, tiesioginiu pokalbiu ir „Skype“.

10. **Nuorodos** nukreipia jus į kitas svetaines, kuriose nagrinėjamas Europos darbo jėgos judumas, įskaitant nacionalines valstybines įdarbinimo tarnybas, taip pat įvairius leidinius, kurie padės jūsų paieškose.

PLĖTRA ATEITYJE IR KITOS PASLAUGOS

Europos (internetinės) darbo dienos suteikia galimybę darbo ieškantiems asmenims ir darbdaviams nemokamai susitikti virtualiai, taip sutaupoma laiko ir pinigų, kurie būtų išleisti kelionei į reitinginį vietoje. Dalyviai gali peržiūrėti pristatymus, pateikti paraiškas dėl laisvų darbo vietų ir tiesiogiai susitikti su darbdaviais ir EURES konsultantais. Išsamesnės informacijos apie ankstesnes ir būsimas Darbo dienas rasite: europeanjobdays.eu.

KANDIDATAVIMAS Į DARBO VIETĄ

Taigi, radote įdomią galimybę? Dabar jūs turite pateikti tokį prašymą, kuris jus išskirs iš minios! Šiuo klausimu jums gali padėti EURES konsultantai, arba galite kreiptis į darbo mobilumo portalą, kuriame rasite svarbiausių patarimų.

Paprastai prašymą sudaro jūsų motyvacinis laiškas ir CV, nors kai kurie darbdaviai gali pareikalauti užpildyti standartinę paraiškos formą. Atsiminkite – tai pirmasis įspūdis, kurį apie jus susidarys darbdavys, todėl tobulinkite prašymą negailėkite laiko.

- **Motyvacinis laiškas:** motyvaciniame laiške turėtumėte nurodyti, kodėl jus domina šios pareigos, kokia patirtis daro jus tinkamu darbuviui ir kokios naudos galite suteikti įmonei. Rašykite taip, kad kalba būtų aiški, suprantama ir nurodykite tik esminius dalykus.
- **Pasirengimas pokalbiui:** pokalbis gali vykti gyvai arba telefonu – bet kuriuo atveju išsamus pasirengimas yra ypač svarbus. Pasiimkite visus reikalingus dokumentus, pavyzdžiui, savo CV arba asmens tapatybės kortelę – jei prireiktų.

- **Pasidomėkite įmone:** pasistenkite kuo daugiau sužinoti apie įmonę. Parodykite, kad esate gerai susipažinęs su įmonės veikla, ir žinote ko ji ieško. Pasiruoškite keletą su įmone susijusių įžvalgių klausimų ir parodykite, kad domėjotės įmonės veikla.
- **Pasidomėkite darbu:** susiraskite informacijos apie siūlomą darbą – pareigybės aprašymas yra geriausias būdas suprasti, ko per pokalbį tikėtis darbdavys. Ar aprašyme pabrėžiamas komandinis darbas, gebėjimas imtis iniciatyvos arba lankstumas? Parodykite, kad atitinkate šiuos reikalavimus, pateikdami konkrečius pavyzdžius ir įgūdžius iš savo buvusios patirties.
- **Tikėkitės netikėto:** galite gauti sudėtingų ar netikėtų klausimų. Nepanikuokite! Įrodykite, kad įtemptose situacijose galite išlikti ramūs, minutėlę apsvarstykite klausimą ir ramiai atsakykite. Nesvarbu, jei nežinote atsakymo. Darbdaviui bus įdomu sužinoti, kaip formuluosite savo atsakymą ir kaip elgsitės kai reikia naujos informacijos.

Gyvenimo aprašymas

- Pirmiausia išvardykite naujausią patirtį ir kvalifikaciją.
- Vartokite trumpus sakinius ir pozityvią kalbą.
- Pabrėžkite norimam darbui taikomus įsipareigojimus ir naudokite veikiamosios rūšies veiksmožodžius.
- Įsitinkite, kad jūsų CV atitinka faktus, yra atnaujintas ir tikslus.
- CV neturėtų būti ilgesnis nei du puslapiai.
- Paprašykite, kad kažkas patikrintų jūsų CV, pageidautina, kad to žmogaus gimtoji kalba būtų ta kalba, kuria kreipiatės dėl darbo.

Išvykti iš savo šalies ir atvykti į naują šalį gali būti bauginanti patirtis. Susidursite su naujais administraciniais procesais, sutiksite naujus žmones, galbūt reikės išmokti naują kalbą. Prieš išvykdami galite kreiptis į vietinį EURES konsultantą, kad gautumėte patarimų ir informacijos.

Šiame procese padės keli EURES patarimai:

KRAUSTYMASIS

- Įsitikinkite, kad visi reikalai sutvarkyti ir atšaukite visas sutartis su paslaugų teikėjais.
- Jei nustatytas toks reikalavimas, praneškite savo vietos valdžios institucijoms, kad išvykstate.
- Pakeiskite savo pašto adresą ir palikite adresą, kuriuo reikėtų persiųsti bet kokius laiškus, kurie galėtų būti atsiųsti po jūsų išvykimo.
- Nepamirškite su savimi pasiimti svarbių dokumentų – jūsų ir jūsų šeimos narių galiojančių pasų ar asmens tapatybės kortelių.

ATVYKIMAS

- **Būstas:** naudinga apgyvendinimo galimybes iširti prieš atvykstant į naują

šalį, tam, kad turėtumėte supratimą apie tai, kurie rajonai atitinka jūsų biudžetą ir lūkesčius.

- **Socialinė apsauga:** visos socialinės apsaugos išmokos, susijusios su darbo sutartimi jūsų naujojoje šalyje, vienodai skiriamos visų ES valstybių narių, taip pat Islandijos, Lichtenšteino, Norvegijos ir Šveicarijos piliečiams. Tas pats pasakytina apie komandiruotus darbuotojus, dirbančius vienoje ES valstybėje narėje, bet laikinai išsiųstus dirbti į kitą valstybę narę (žr. skyrių „Politikos sritys ir veikla“ ec.europa.eu/social). Socialinės išmokos apima ligos ir motinystės atostogas, nedarbo ir šeimos išmokas, nelaimingų atsitikimų darbe ir profesines išmokas, invalidumo ir senatvės pensijas. Prieš išvykdami iš gimtosios šalies susisiekitė su savo socialinės apsaugos institucija, kad gautumėte visą reikalingą informaciją ir ES naudojamas reikiamų dokumentų formas. Taip pat peržiūrėkite ES abipusę socialinės apsaugos informacinę sistemą (MISSOC) pirmiau pateiktoje svetainėje.
- **Europos sveikatos draudimo kortelė (EHIC):** nemokamai suteikiama visiems ES ir (arba) EAA šalių ir Šveicarijos piliečiams. Ji užtikrina, kad gausite tokias pat galimybes naudotis skubios sveikatos priežiūros paslaugomis viešajame

sektoriuje (pvz., gydytojai, vaistinės, ligoninės) kaip ir šių šalių piliečiai. Vis tiek, kai tik atvyksite, turėtumėte apsvarstyti galimybę įsigyti nacionalinį sveikatos draudimą naujoje šalyje.

- **Pensija:** jei gaunate valstybinę pensiją iš vienos ar daugiau ES valstybių narių ir persikeliate į kitą ES šalį, Islandiją, Lichtenšteiną, Norvegiją ar Šveicariją, ten taip pat galite toliau gauti visą valstybinę pensiją. Norėdami sužinoti daugiau apie tai, kaip saugomos jūsų socialinės apsaugos teisės, apsilankykite: ec.europa.eu/social-security-coordination.
- **Mokesčiai:** Europos šalis yra sudariusios dvišalius mokesčių susitarimus, siekdamas išvengti padėties, kai jų piliečiai mokėtų du kartus už tą pačią veiklą ar pajamas kitoje Europos šalyje. Norėdami gauti asmeninį patarimą, susisiekitė su atitinkamomis savo šalies valdžios institucijomis.

EURES gali suteikti daugiau informacijos visomis šiomis temomis. Apsilankykite darbo mobilumo portalo gyvenimo ir darbo puslapiuose arba susisiekitė su vietiniu EURES konsultantu.

Mažosios ir vidutinės įmonės (MVĮ), kurios sudaro daugiau nei 99 proc. Europos verslo, yra jos ekonomikos pagrindas, ir vis daugiau Europos piliečių planuoja įkurti savo verslą kitoje šalyje.

Jei jūsų galvoje verda idėjos pradėti verslą kitoje Europos šalyje, pateikiame keletą rekomendacijų.

- **Sukurkite verslo planą:** pasistenkite kuo tiksliau žinote, koks bus jūsų verslas, kiek kainuos įsteigimas, kiek tam reikės laiko ir kokius administracinius klausimus turėsite išspręsti. Viską planuokite iki atvykdami į kitą šalį – susitvarkyti savo šalyje bus paprasčiau. Kreipkitės į vietinius Prekybos rūmus, nes daugelis siūlo kursus, kaip sukurti išsamų verslo planą.
- **Susipažinkite su savo naująja šalimi:** keletą kartų apsilankykite toje šalyje prieš galutinai įsikraustydami. Susipažinkite su bankų sistema, teisine ir administracine praktika, žmonėmis ir kultūra. Ar reikia išmokti kalbą? Tokiu atveju užsirašykite į kursus savo šalyje, kad prieš persikeldami jau būtumėte neblogai pramokę tos šalies kalbą.

- **Gaukite patarimų iš kolegos verslininko:** susisiekite su asmeniu, kuris jūsų paskirties šalyje įkūrė savo verslą. Niekas negalės jums patarti geriau nei žmogus, kuris jau yra patyręs tai, ką jūs netrukus patirsite. Jūsų vietinis EURES konsultantas gali padėti jums susisiekti su atitinkamu asmeniu ar organizacija. Arba apsilankykite: ec.europa.eu/enterprise/initiatives/sme-week norėdami daugiau sužinoti apie sėkmingus ES verslininkus kiekvienoje šalyje.
- **Europos įmonių tinklas:** padeda mažoms įmonėms pasinaudoti atviros Europos rinkos pranašumais. Kaip verslininkas, galite gauti daug įvairios informacijos iš bet kurios iš 600 organizacijų narių visoje ES ir už jos ribų. Apsilankykite: **Enterprise Europe Network**.
- **Europos užimtumo ir socialinės įtraukties mikrofinansų skyrimo priemonė:** tai ES iniciatyva, kuri žmonėms, norintiems pradėti ar plėtoti savo smulkųjį verslą, padeda lengviau gauti 25 000 EUR neviršijantį kreditą. Atsisųskite lankstinuką (ec.europa.eu/social)

Daugiau informacijos apie komanduotiems darbuotojams taikomas darbo sąlygas rasite

apsilankę EUROFOUND, Europos gyvenimo ir darbo sąlygų gerinimo fondo, interneto svetainėje: www.eurofound.europa.eu. Taip pat galite pasikalbėti su savo vietiniu EURES konsultantu.

„Prieš išvykdami į užsienį, paruoškite tvirtą verslo planą su siūlomo produkto ar paslaugos, tikslinės auditorijos ir esamos konkurencijos aprašymu bei pateikite rinkodaros strategiją. Nepamirškite ir finansinio plano – ne tik verslo, bet ir asmeninio. Jei išvykstate į užsienį ketindami išeiti į pensiją savo šalyje, turite apsvarstyti, kokia bus jūsų kitoje valstybėje narėje sukaupta pensija, kai grįšite į savo šalį.“

EURES konsultantas, Nyderlandai

„Buvau pakviestas į įdarbinimo susitikimą su EURES Valstybiniame užimtumo biure Geteborge, Švedijoje. Dalyvavau pokalbyje su „Seven Seas Group“, kuri ieškojo įgulos keliems kruiziniams laivams. Po naudingo informacinio susitikimo ir po to vykusio pokalbio po kelių mėnesių man pasiūlė darbą ten, kur ir norėjau – laive „Caribbean line“!

Stefan, darbo ieškantis asmuo iš Švedijos

Tarpvalstybinė darbo rinka yra sritis, kurioje vienoje šalyje gyvenantys darbuotojai gali kasdien ar kas savaitę važinėti į darbą kaimyninėje šalyje. Šis susitarimas yra populiarus visoje Europoje: daugiau nei 600 000 žmonių dirba kitoje Europos šalyje nei gyvena.

BŪNANT TARPVALSTYBINIU DARBUOTOJU YRA PRIVALUMŲ

- Kaimyninės šalies darbo rinka gali būti stipresnė nei jūsų.
- Jūsų šeimai nereikia kraustyti kartu su jumis, todėl abu partneriai gali likti savo darbe, o vaikai – mokytis savo šalyje.
- Sveikatos draudimas ir socialinė apsauga, kurią turite savo šalyje, paprastai gali būti išlaikomi, todėl procesas tampa lengvesnis.

Be abejo, tarpvalstybinis važinėjimas į darbą kelia tam tikrų problemų, tokių kaip skirtinga nacionalinė administracinė ir teisinė praktika. Tačiau yra daugybė tarnybų, kurios padeda į darbą ir atgal važinėjantiems asmenims spręsti šias problemas.

EURES GALIMYBĖS TARPVALSTYBINIUOSE REGIONUOSE:

- darbo ieškančius asmenis nukreipti į tinkamas laisvas darbo vietas kaimyninėje šalyje;
- teikti informaciją apie gyvenimą ir darbą dviejose skirtingose Europos šalyse, ir padėti teisiniais, administraciniais ir praktiniais aspektais;
- stebėti abiejų šalių darbo rinkas, todėl darbo ieškantiems asmenims teikiama naujausia informacija apie laisvas darbo vietas.

EURES veikia 20 tarpvalstybinių partnerysčių daugiau nei 13 šalių. Siekdama patenkinti informacijos ir koordinavimo tarp šalių poreikį, EURES tarpvalstybinės partnerystės vienija valstybines užimtumo ir profesinio mokymo tarnybas, profesines sąjungas, vietos valdžios institucijas ir kitas su užimtumu ir mokymu susijusias institucijas.

„Mes kasdien padedame šimtams tarpvalstybinių darbuotojų tokiems klausimais, kaip: kur man mokėti mokesčius? Kur galiu kreiptis dėl vaiko išmokos? Ar galiu naudotis sveikatos paslaugomis? Tai palengvina mobiliųjų darbuotojų perkėlimą į kitą šalį.“

*EURES konsultantas, tarptautinė partnerystė
Airija/Šiaurės Airija*

„Aš jau žinojau kai kuriuos dalykus apie gyvenimą Vengrijoje, nes ten studijavau, tačiau EURES man padėjo išsiaiškinti labiau „technines“ gyvenimo tarp dviejų šalių detales, tokias kaip mokesčių sistemų ir socialinės apsaugos sistemų skirtumai. Kai persikeli į naują vietą, nežinai, ko tikėtis. Kiekviena šalis turi savo išskirtinumą, todėl gauti patarimai yra neįkainojami.“

Marcel, darbo ieškantis asmuo iš Vokietijos, kuris gyvena Vengrijoje ir važinėja į darbą Austrijoje

ASMENINĖS, PROFESIONALIOS IR ĮVAIRIAPUSĖS PASLAUGOS

31 šalyje dirba daugiau nei 1 200 EURES konsultantų, visi jie Europos darbo jėgos judumo ekspertai. Jie gali teikti asmeninius patarimus, pagrįstus jūsų įgūdžiais, kvalifikacija ir norimu užsiėmimu bei užtikrinti paramą viso persikėlimo proceso metu. Apsilankykite EURES darbo mobilumo portale ir gaukite vietos EURES konsultanto kontaktinę informaciją.

„Europos darbo diena daugeliui darbo ieškančių asmenų yra įdomus pirmasis susipažinimas, leidžiantis susisiekti su įmonėmis, siūlančiomis darbą, ir tiesiogiai perduoti savo gyvenimo aprašymą. Naudinga, kai apsilanko įvairios „laikiną darbą“ surandančios agentūros, taip pat, kai suteikiama galimybė naudotis EURES konsultantų paslaugomis, kurie gali padėti teikti „darbo judumo“ paraišką.“

EURES konsultantas, Liuksemburgas

EUROPOS (INTERNETINĖS) DARBO DIENOS

Šie renginiai vyksta kelis kartus per metus visoje Europoje – nuo Norvegijos iki Kipro ir nuo Portugalijos iki Rumunijos. Juose suteikiama ideali galimybė darbo ieškantiems asmenims susitikti su EURES konsultantais ir potencialiais darbdaviais vietoje arba internete. Dalyviai gali aptarti savo planus ir pateikti klausimus įvairiems Europos darbo judumo ekspertams per realius (arba virtualius) seminarus, diskusijas, praktinius seminarus ir susitikimus akis į akį.

SPECIALIOS EURES INICIATYVOS

Yra keletas tikslinių darbo judumo schemų, padedančių ieškantiems darbo ir darbą keičiantiems 18–30 metų asmenims rasti darbą kitose Europos šalyse, nepaisant jų kvalifikacijos, įgūdžių ar patirties, suteikiant jiems įvairias finansavimo galimybes. Ši paslauga taip pat labai naudinga darbdaviams, nes apie jų verslą praneša darbo jėgai, kurios jie galbūt neranda vietos, regioniniu ar nacionaliniu lygmeniu, ir padeda jiems rasti tinkamus kandidatus į sunkiai užpildomas pareigas (žr. eures.europa.eu).

„Dalyvavau darbo mugėje Bazelyje ir susipažinau su EURES konsultantu iš Liuksemburgo. Jis man suteikė praktinių ir naudingų patarimų, įskaitant informaciją apie darbo rinką, gyvenimo ir darbo sąlygas šalyje ir apie tai, kaip kreiptis dėl darbo, taip pat veiksmus, kurių reikia imtis prieš išvykstant į užsienį.“

*Darbo ieškantis asmuo iš Šveicarijos,
Gyvenantis ir dirbantis Liuksemburge*

KAIP SUSISIEKTI SU ES

Asmeniškai

Višoje Europos Sąjungoje yra šimtai *Europe Direct* centrų. Artimiausio centro adresą galite rasti internetu (european-union.europa.eu/contact-eu/meet-us_lt).

Telefonu arba raštu

Europe Direct tarnyba atsakys į jūsų klausimus apie Europos Sąjungą. Su šia tarnyba galite susisiekti:

- nemokamu numeriu: 00 800 6 7 8 9 10 11 (kai kurie operatoriai už šiuos skambučius gali imti mokesť),
- šiuo standartiniu numeriu: +32 22999696,
- naudodami šią formą: european-union.europa.eu/contact-eu/write-us_lt.

KAIP RASTI INFORMACIJOS APIE ES

Internetas

Informacijos apie Europos Sąjungą visomis oficialiosiomis ES kalbomis galima rasti svetainėje *Europa* (european-union.europa.eu).

ES leidiniai

ES leidinius galite peržiūrėti arba užsisakyti adresu op.europa.eu/lt/publications. Jeigu jums reikia daugiau nemokamų leidinių egzempliorių, kreipkitės į *Europe Direct* arba į vietos dokumentų centrą (european-union.europa.eu/contact-eu/meet-us_lt).

ES teisė ir susiję dokumentai

Norėdami susipažinti su ES teisine informacija, įskaitant visus ES teisės aktus nuo 1951 m. visomis oficialiosiomis kalbomis, apsilankykite svetainėje *EUR-Lex* (eur-lex.europa.eu).

ES atvirieji duomenys

Portale data.europa.eu suteikiama prieiga prie ES institucijų, įstaigų ir agentūrų atvirųjų duomenų rinkinių. Šiuos duomenis galima nemokamai parsisiųsti ir pakartotinai naudoti tiek komerciniais, tiek nekomerciniais tikslais.

Be to, portale suteikiama prieiga prie daugybės Europos šalių duomenų rinkinių.

AR DOMITĖS UŽIMTUMO, SOCIALINIŲ REIKALŲ IR ĮTRAUKTIES GENERALINIO DIREKTORATO LEIDINIAIS?

- Jei taip, galite juos atsisiųsti arba nemokamai užsisakyti prenumeratą: ec.europa.eu/social/publications
- Taip pat kviečiame užsiregistruoti ir gauti nemokamą Europos Komisijos socialinės Europos naujienlaiškį adresu: ec.europa.eu/social/e-newsletter
- Galite prenumeruoti EURES naujienlaiškį: eures.europa.eu

PAGRINDINĖS ES SVETAINĖS IR PROGRAMOS BROŠIŪROJE YRA IŠVARDYTOS TOLIAU:

- EURES darbo mobilumo portalas: eures.europa.eu
- Europos įmonių tinklas: portal.enterprise-europe-network.ec.europa.eu
- ES verslininkai: ec.europa.eu/enterprise/initiatives/sme-week
- Europos darbo dienos: europeanjobdays.eu
- Klausimai apie ES: europa.eu/europedirect
- Europos užimtumo ir socialinės įtraukties mikrofinansų skyrimo priemonė. Atsisiųskite lankstinuką: ec.europa.eu/social
- Europos kvalifikacijų sandara (EKS): ec.europa.eu/eqf

- Mokymo pagalbos programos: ec.europa.eu/education
- Bendros socialinės apsaugos sistemos: ec.europa.eu/missoc
- Komandiruoti darbuotojai: ec.europa.eu/social
- Socialinės apsaugos teisės: ec.europa.eu/social-security-coordination
- Jūsų Europa. Pagalba ir patarimai ES piliečiams ir jų šeimos: europa.eu/youreurope/citizens
- Tavo pirmasis EURES darbas: ec.europa.eu/social

BENDRAUKIME SOCIALINIUIOSE TINKLUOSE:

- euresjobs
- socialeurope
- EURESjob
- EURES European Employment Services

